četrtek 7. julija 2022

P9_TA(2022)0292

Položaj zagovornikov domorodnih skupnosti in okoljskih aktivistov v Braziliji ter uboj Doma Philipsa in Bruna Pereire

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 7. julija 2022 o položaju zagovornikov domorodnih ljudstev in okolja v Braziliji ter o umoru Doma Phillipsa in Bruna Pereire (2022/2752(RSP))

(2023/C 47/16)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Braziliji,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. maja 2021 o učinkih podnebnih sprememb na človekove pravice in vlogi okoljevarstvenikov pri tem vprašanju ([1]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 3. julija 2018 o kršitvi pravic domorodnih ljudstev v svetu, vključno s prilaščanjem zemljišč ([2]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 22. oktobra 2020 s priporočili Komisiji o pravnem okviru EU za zaustavitev in obrnitev trenda krčenja gozdov po svetu, ki ga povzroča EU ([3]),

— ob upoštevanju izjav Novinarjev brez meja, Zveze domorodnih ljudstev doline Javari (UNIVAJA), Amnesty International, Survival International, Greenpeace, Human Rights Watch in Svetovnega sklada za naravo o umorih Bruna Pereire in Doma Phillipsa,

— ob upoštevanju strateškega partnerstva med EU in Brazilijo, podpisanega julija 2007,

— ob upoštevanju smernic Evropske unije o zagovornikih človekovih pravic,

— ob upoštevanju Splošne deklaracije človekovih pravic z dne 10. decembra 1948, Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah, Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah, deklaracije OZN o pravicah domorodnih ljudstev iz leta 2007 in deklaracije OZN o zagovornikih človekovih pravic iz leta 1998,

— ob upoštevanju konvencije Mednarodne organizacije dela o domorodnih in plemenskih ljudstvih (št. 169), sprejete 27. junija 1989, katere podpisnica je tudi Brazilija,

— ob upoštevanju ustave Federativne republike Brazilije in zlasti njenega člena 231 o priznavanju domorodnih zemljišč,

— ob upoštevanju členov 144(5) in 132(4) Poslovnika,

A. ker sta 5. junija 2022 britanski novinar Dom Phillips, ki je pripravljal prispevke za časopis *The Guardian*, in brazilski avtohtoni strokovnjak Bruno Pereira, nekdanji javni uslužbenec Nacionalne fundacije za Indijance (Funai), izginila v dolini Javari, med obrečno skupnostjo São Rafael in mestom Atalaia do Norte v državi Amazonas v severni Braziliji; ker so sta bili njuni trupli najdeni 15. junija 2022;

B. ker je brazilska zvezna policija 15. junija 2022 sporočila, da je ena od dveh oseb, aretiranih zaradi suma vpletenosti v njuno izginotje, priznala njun umor;

([1]) UL C 15, 12.1.2022, str. 111.
([2]) UL C 118, 8.4.2020, str. 15.
([3]) UL C 404, 6.10.2021, str. 175.

četrtek 7. julija 2022

C. ker je nevladna organizacija Global Witness poročala, da je bilo leta 2020 v Braziliji ubitih več kot 20 zagovornikov varstva zemljišč in okoljevarstvenikov, kar državo uvršča na četrto mesto med državami z največjim številom takih ubojev na svetu, večina teh zločinov pa ostaja nekaznovana; ker se v Braziliji skoraj tri četrtine ubojev zgodi v amazonski regiji in so uperjeni proti zagovornikom domorodnih ljudstev;

D. ker se razmere na področju človekovih pravic v Braziliji nenehno slabšajo zaradi restriktivnih zakonodajnih sprememb in ukinjanja financiranja okoljskih agencij ter vse pogostejšega nasilja; ker domorodna ljudstva v Braziliji trpijo zaradi sistematičnih napadov in pomanjkanja varstva pravic ter vse večjega števila napadov in umorov; ker je pandemija covida-19 nesorazmerno prizadela domorodne skupnosti v Braziliji;

E. ker sedanja brazilska ustava, sprejeta leta 1988, in pravni okvir države določata izvorno pravico domorodnih ljudstev do zemljišč njihovih prednikov brez kakršne koli časovne omejitve za priznanje te pravice; ker je država dolžna urejati in varovati to pravico;

F. ker je 22. oktobra 2021 več lokalnih skupin civilne družbe sodelovalo na javni predstavitvi v Medameriški komisiji za človekove pravice, da bi obsodili kršitve zoper zagovornike človekovih pravic in okoljevarstvenike v Braziliji; ker je organizacija za obrt domorodnih ljudstev Brazilije avgusta 2021 pri Mednarodnem kazenskem sodišču zoper predsednika Bolsonara vložila tožbo zaradi zločinov proti človeštvu in genocida na podlagi njegovih izrecnih, sistematičnih in namernih politik, usmerjenih proti domorodnim ljudstvom;

G. ker domorodna ljudstva prispevajo k varstvu deževnega gozda in drugih ekosistemov ter imajo zato ključno vlogo pri ohranjanju biotske raznovrstnosti v regiji in preprečevanju podnebnih sprememb; ker sta bila Bruno Pereira in Dom Phillips globoko zavezana ključni nalogi ohranjanja amazonskega deževnega gozda in njegove biotske raznovrstnosti;

H. ker je amazonski gozd največji deževni gozd na svetu in ima ključno vlogo pri absorpciji ogljikovega dioksida, zmanjševanju toplogrednih plinov ter ohranjanju regionalnih in svetovnih vremenskih vzorcev; ker je dolina Javari v Amazoniji na brazilski meji s Perujem in Kolumbijo; ker je v tej regiji največja koncentracija domorodnih ljudstev v prostovoljni izolaciji na svetu, dostop do nje pa je mogoč le prek drugih območij in po rekah;

I. ker je dolina Javari, tako kot druge regije brazilske Amazonije, območje intenzivnih konfliktov, ki jih izvajajo združbe organiziranega kriminala in prilaščevalci ozemelj, vpleteni v nezakoniti ribolov, lov, rudarjenje, nezakonito sečnjo in trgovino s prepovedanimi drogami; ker je 80 % krčenja gozdov posledica spreminjanja gozdov v kmetijska zemljišča zaradi proizvodov, kot so govedina, soja in palmovo olje; ker se je krčenje gozdov v brazilski Amazoniji od leta 2019 močno povečalo, med drugim za kar 22 % leta 2021 v primerjavi z letom 2020, kar je največje povečanje od leta 2006;

J. ker bi moralo biti spodbujanje in spoštovanje človekovih pravic, demokracije in načela pravne države v središču dolgoročnega odnosa med EU in Brazilijo v skladu z zavezo EU, da pri svojem zunanjem delovanju podpira te vrednote, in interesom, ki ga je izrazila Brazilija, da te vrednote vključi v svoj razvoj in mednarodno sodelovanje;

1. ostro obsoja brutalne umore zagovornikov okolja in človekovih pravic ter domorodcev v Braziliji, nazadnje umor novinarja Doma Phillipsa in aktivista Bruna Pereire; poziva brazilske oblasti, naj izvedejo izčrpno, nepristransko in neodvisno preiskavo teh umorov ter zagotovijo, da bodo ves čas v celoti spoštovane pravice do dolžnega pravnega postopanja;

2. odločno obsoja povečevanje nasilja, napadov in nadlegovanja zagovornikov človekovih pravic in okoljevarstvenikov, domorodnih ljudstev, manjšin in novinarjev; obžaluje nenehno agresivno retoriko, verbalne napade in ustrahovalne izjave predsednika Bolsonara; obžaluje spolno nasilje in nasilje na podlagi spola nad ženskami, dekleti ter zagovorniki varstva okolja in domorodnih ljudstev ter opozarja, da gre za hudo kršitev njihovih človekovih pravic in dostojanstva;

3. zahteva, da brazilske oblasti nemudoma ukrepajo, da bi preprečile kršitve človekovih pravic in zaščitile zagovornike varstva okolja in domorodnih ljudstev; poudarja odgovornost brazilskih oblasti in pomen sprejetja ustreznih ukrepov za zaščito pravic domorodnih ljudstev do zemljišč, ozemelj in njihovega tradicionalnega načina življenja ter za zaščito domorodnih ljudstev pred vsemi oblikami nasilja in diskriminacije; poziva brazilske oblasti, naj izvajajo mednarodna priporočila za zagotovitev zaščite zagovornikov navedenih pravic in sprejmejo ukrepe za zaustavitev preganjanja, kriminalizacije in stigmatizacije domorodnih ljudstev in drugih tradicionalnih skupnosti;

4. poudarja, da nezakonito pridobivanje zlata ogroža gozdove in biotsko raznovrstnost na zaščitenih območjih ter izpostavlja domorodno prebivalstvo onesnaževalom; obžaluje vse večjo stopnjo krčenja gozdov na domorodnih zemljiščih, zlasti v brazilski Amazoniji; poziva brazilsko vlado, naj izboljša in bolje izvršuje zakonodajo proti nezakonitemu krčenju gozdov in rudarjenju ter poišče trajnostne alternative ekstraktivnim politikam, usmerjenim v ozemlja domorodnih ljudstev;

5. obžaluje, da je sedanja brazilska vlada razpustila vladne agencije, kot sta Funai, ki nadzoruje avtohtone zadeve, in Ibama, glavni organ za izvrševanje okoljske zakonodaje v Braziliji; poziva brazilsko vlado, naj obnovi in okrepi zmogljivosti teh teles, da bi zagotovili učinkovito izvrševanje okoljske zakonodaje in pravic domorodnih ljudstev;

6. je zelo zaskrbljen zaradi morebitnih posledic zakona PL 191/2020, znanega kot zakon o uničevanju, in zakona PL 490/2007 o razmejitvi domorodnih zemljišč; izraža globoko zaskrbljenost zaradi osnutkov zakonov, o katerih se trenutno razpravlja v brazilskem kongresu in ki bi lahko privedli do večjega krčenja gozdov in uničenja možnosti preživljanja domorodnih ljudstev;

7. zahteva priznanje in zaščito zemljišč, ki jih tradicionalno zasedajo domorodna ljudstva, vključno s ponovno določitvijo domorodnih ozemelj in njihovo zaščito pred nezakonitimi zasegi zemljišč; ponovno poudarja, kako pomembno je zagotoviti skladnost s konvencijo Mednarodne organizacije dela o domorodnih in plemenskih ljudstvih (št. 169);

8. poudarja, da sta primerna skrbnost ter trajnostna in pregledna odgovornost podjetij pomembna vidika in nepogrešljivi sredstvi za preprečevanje hudih kršitev človekovih pravic in okoljskih kršitev ter za zaščito pred njimi; poziva evropska podjetja, naj zagotovijo potrebno skrbnost na področju človekovih pravic v vseh svojih dobavnih verigah v Braziliji; ponovno poudarja, da mora predlagana uredba EU o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, vključevati varstvo pravic domorodnih ljudstev in človekovih pravic ter zagotoviti, da se pri proizvodnji proizvodov, danih na evropski trg, ne kršijo pravice; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bo vsak okvir sodelovanja vseboval trdne, zavezujoče in izvršljive določbe o varstvu človekovih pravic, vključno s pravicami domorodnih skupnosti, ter naj spodbuja spoštovanje mednarodnih standardov in zavez, tudi v zvezi s krčenjem gozdov;

9. poziva brazilsko vlado, naj izpolni svoje zaveze iz Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah; odločno spodbuja Brazilijo, naj preganja kazniva dejanja zoper okolje in uvede nov trajnostni pristop k Amazoniji, da bi izpolnila pogoje iz časovnega načrta za pristop k Organizaciji za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) in zagotovila celovito uskladitev s standardi OECD, potrebno za članstvo v tej organizaciji;

10. poziva Evropsko službo za zunanje delovanje in države članice, naj še naprej podpirajo civilno družbo ter okoljske in humanitarne organizacije, pri čemer naj dajo prednost spodbujanju človekovih pravic, demokracije, pravne države, enakosti in svobode medijev v Braziliji, ter naj pri spodbujanju teh ciljev sodelujejo z mednarodnimi partnerji; poziva delegacijo EU v Braziliji, naj pozorno spremlja stanje demokracije v državi ter zagotovi logistično in tehnološko podporo zagovornikom človekovih pravic, okoljskim zagovornikom in zagovornikom domorodnih ljudstev; poziva Komisijo, naj zagotovi, da se bo z njeno pomočjo pri sodelovanju okrepila podpora civilni družbi, zlasti zagovornikom človekovih pravic, domorodnim ljudstvom in tradicionalnim skupnostim; poziva delegacijo EU v Braziliji in države članice z diplomatskimi predstavništvi na terenu, naj v celoti izvajajo smernice EU o zagovornikih človekovih pravic in zagotovijo vso ustrezno podporo pridržanim zagovornikom človekovih pravic;

11. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic, posebnemu predstavniku EU za človekove pravice, začasnemu predsedstvu Skupnosti latinskoameriških in karibskih držav, generalnemu sekretarju Organizacije ameriških držav, Evro-latinskoameriški parlamentarni skupščini ter predsedniku, vladi in kongresu Brazilije.